

Jemes

Nəkwəkwə yame Jemes rimirai

Nəgkiarien kwəkwə kape nəkwəkwə e Jemes

?Pa rimirai nəkwəkwə e? Jemes e, in naurahi Yesu, in rimirai nəkwəkwə e. In elda kape niməhuak apa Jerusalem.

?Rimirai ramvən kimi nipa? Jemes rimirai nəkwəkwə e ramvən kimi nəmə Isrel yamə mine kashatətə ye Yesu Kristo misarə ye kantri pisin pisin minə.

?Nimraghien rimnhawor pən iran mine ye nipig rimirai nəkwəkwə e? Ye nipig a, nəmehuə minə kape nəmə Isrel kimisarkwhopni Steven; kwasig ikin, masor rahasi-pən kimi nəməhuak minə apa Jerusalem. Ror pən, nəməhuak minə khapsaah kimisap Jerusalem misarə kantri pisin pisin minə. Mərig kimnharəh-pikən nipig əutən minə.

?Rimirai nəkwəkwə e tuk naha? Jemes rimirai nəkwəkwə e mə tukrivəhshi-haktə nərigien kapəriə meinai kisarə ye nipig əutən minə. Kini morkeikei mə tukrhajoun əriə ye nuknei nhatətəyen yame ratuatuk. Nipig yermamə kirik rhatətə əfrakis ye Yesu Kristo, kini kafan norien ruə mihuvə, kini maməpəh norien has minə.

Jemes ramokrən huvə ye nəmə Isrel minə

1 ¹Yo Jemes, yo yorwok kirik kape Kughen mine Yesu Kristo, Yermaru kapətawə.^a

Yakamher-pre kin nəkwəkwə e raurə tuk əmiə, kwənəərəus twelef kape nəmə Isrel yamə mine nimnhavən misarə kirikianə kirikianə ye tanimtanə. Yakamni-pre rhuvə tuk əmiə.

Nhatətəyen mine nirkunien

²Piak minə mine nowinik minə, narimnar pisin pisin tukhauə masor nəməhəyen kimi əmiə. Nipig takasəm, rikimiə tukraməkeikei mamagien^b
³meinai nakwənharkun ta mə nipig əutən minə tukhauə, mə tukəm-ru

^a 1:1 Mat 13:55; Wok 15:13; Gal 1:19; 1 Pita 1:1 ^b 1:2 Rom 5:3-5

nhatətəyən kapəmiə. Nipig əutən minə a tukSOR əmiə nakhaskai huvə ye nhatətəyən kapəmiə.^c ⁴Kini takasəkeikei masərer timtim ye nhatətəyən kapəmiə miseriaji-pən nipig yame takhauə rikimiə rimruə, nar has kirik rikək irəmiə. ⁵Mərig tukmə kimiə kirik, kafan nirkunien ripəh nəmhenien, rhuvə mə in tukraiyoH Kughen, pəh In tukrasitu iran mör nirkunien kafan ruə mehuə məpomh min, meinai In ravəhsi-pən apnapig əmə narimnar kimi narmamə minə fam, mipəh nhekien narmamə tuk nar yame kisaiyoH kin.^d ⁶Mərig tukmə yermamə a raiyoH kin, pəh tukramhatətə əmə ye Kughen, kini pəh kafan nərigien tukripəh norien kiraru; meinai yermamə yame kafan nərigien ramor kiraru, in rəmhen kin peao peao ye tame tahik, yame nimətag ramher-əpu, ravi apnapig. ⁷Tukmə ror rikin raməsik mə Kughen Yermaru tukrifəhsi-pən narimnar kimin, mərig, nikam, to ripəh nivəhsi-pənien, ⁸meinai nərigien kafan ramor kiraru. To ripəh narər-skaiyen tuk nar kirik yame rikin raməsik mə tukror.

Yavən has mine yermamə yame nautə kafan ripsaah

⁹Tukmə yavən has kirik irəmiə, pəh rikin tukragien meinai Kughen ravəhsi-haktə in. ¹⁰?Mərig yermamə yame nautə kafan rehuə, tukragien tuk nar kirik uə? Ririkək, meinai Kughen tukrivəh-si-əhu in.^e Yakamni məkneikin meinai nəmə nautə kapəriə ripsaah tukharkək rəmhen kin jihi nai yamə mine kisauei misəsaah. ¹¹Nipig mirh rhaktə, məpan-əpan pik, mhen mənvhirik tukrimsiə. Jihi nai minə tukasəkeikei misaukei tuk nipig kirik, misəsaah-əsaah. Nihuvəyən kapəriə tukrirəkək.^f Rəmhen əmə kin nəmə kapəriə nautə ripsaah. Kasor wok ripsaah mhavəh mane iran, mərig tukpiasəkeikei mhamhə tuk nipig kirik.

Kughen to ripəh norien yermamə kirik rimir ye nahasien

¹²Yermamə yame ramərer skai ye nipig əutən ramuə tukun mə tukəm-ru nhatətəyən kafan, in tukrarə ye nihuvəyən əfrakis, meinai nipig rimikurao ye nipig əutən minə a, kini Kughen tukrivəh-sipən kafan nərok, in e nimraghien rerin. Kughen ruirpen ta mə nimraghien rerin e, in kape narmamə yamə mine kasorkeikei In.

¹³Mərig tukmə təvhagə hah ravi nərigien kape yermamə kirik, pəh tukripəh niniyen mə, “Kughen e ravəh-sipə-vəhsi-pə kimi yo.” Pəh tukripəh niniyen nəgkiarien məknakin meinai to nar kirik ripəh niviyen nətərigien kape Kughen mə tukror təvhagə has; kini Kughen to ripəh nivəhsi-pən-vəhsi-pənien kimi narmamə. ¹⁴Mərig nətərigien has kape

^c 1:3 1 Pita 1:7 ^d 1:5 Prov 2:3-6 ^e 1:10 Swatuk pisin kape nukreikinien nəgkiarien ye v. 10: “Mərig yermamə irəmiə yame kafan nautə rehuə, pəh in tukragien min, meinai Kughen tukriwəh-si-əhu in.” ^f 1:11 Aes 40:6-8

yermamə in ravəh-si-pən-vəhsi-pən atuk kimin, kini mavi-pən in mə tukrətərig kin təvhagə has. ¹⁵Nətərigien has ramkuə kin təvhagə has. Kini nipig təvhagə has rurə mehuə, kini ramuə kin nimhəyen.

¹⁶Piak minə mine nowinik minə, takhapəh niseighanien kin yermamə kirik mə tukreikuə irəmiə ye nikarin kape narimnar minə e. ¹⁷Narimnar huvə minə fam mine narimnar m-fam yamə mine kisatuatuk, kamhasi-pən əmə tuk Kughen apa yerpirig, yame In rimnor mirh mine makuə mine kəmhau minə. Norien kafan to ripəh nukreikinien rəmhen kin yame mirh rhaktə mhen narimnar kini nanmiriə raukreikin-kreikin. Mərig In raməmir rerin, kini to ripəh nukreikinien. ¹⁸Kini ye kafan əmə nərigien, Kughen rimnor ətawə kwənhauə kwajikovə əfrakis minə kafan ye nipig yame nəgkiarien əfrakis kafan ruauə tuk ətawə kini kimishatətə iran. Kughen ramni mə kitawə khahuvə pik ye nimrin mipik ətawə, rəmhen kin yame yermamə yame ravəh nəsimien vi ye nəsimien kafan.^g

Sətərig kin nəgkiarien kape Kughen masor

¹⁹Piak minə mine nowinik minə yamə mine yakorkeikei pik əmiə. Rikimiə tukraməsik nəgkiarien e: kimiə m-fam takasəkeikei misərer matuk tuk nətərigien kin nəgkiarien, mhapəh nishai-mrenien nar tuk nəgkiarien, pəh niemhaa tukripəh nhai-aihuayen əmiə, ²⁰meinai niemhaa kape yermamə to ripəh nikuəyen kin kwənkwan yame ratuatuk yame Kughen rorkeikei. ²¹Ror pən, takasəkeikei misəpəkiək-ta kin norien əmkimik minə, mine norien has pisin pisin yamə mine khapsaah ye tokrei tanə. Miseiwaiyu, mhavəh nəgkiarien yame Kughen rivəhsi-pre yerkimia, meinai nəgkiarien e rirkun nivəh-miraghien əmiə.^h ²²Mərig takasəkeikei misor naha nhagin yame nəgkiarien a ramni. Tukmə nakasətərig əmə kin mhapəh nisorien, ramhajoun mə nakseikuə atuk əmə irəmiə,ⁱ ²³meinai yermamə yame ramərig nəgkiarien kape Kughen mipəh norien naha nhagin yame ramni, in rəmhen əmə kin yermamə yame raməm nimrin ye glas, ²⁴tukmə rəm ta nimrin, marar, mivən isok tukun, taktəkun əmə reinein mə nimrin rhawor pən iran mine. ²⁵Mərig yermamə yame raməm huvə loa yame ratuatuk yame ramrisin narmamə, mamor nipig mifam, mipəh nərū-kinien nar yame ramərig, kini in mamor, in tukrarə ye nihuvəyen əfrakis ye narimnar fam yame in ramor.^j

²⁶Mərig yermamə yame rimətamə in yeməhuak kirik, mərig ripəh narha-huvəyen tuk naha nhagin yame neramin ramni, ramhajoun mə in rameikuə atuk əmə iran, kafan norien kape nəhuakien in nar apnapig əmə. ²⁷Norien minə kape nəhuakien yame Rimtawə Kughen raməm mə in ratuatuk məmtir, iriə e: Nəməhuak minə tukasəkeikei misasitu ye

^g 1:18 Jon 1:13 ^h 1:21 Kol 3:8; 1 Pita 2:1 ⁱ 1:22 Mat 7:24-26; Rom 2:13

^j 1:25 Sam 119:45; Rom 8:2; 13:10; Gal 5:1; Jem 2:12

nipiraovin mine kwajikovə yamə mine kimhə tan kin əriə tukmə kisarə ye nipig əutən.^k Kini masəkeikei masəm huvə nimraghien kapəriə mə norien has minə kape tokrei tanə tukhapəh nisorien mə iriə kasəmkimik.

Tuksor rəm nəmhen əmə ye kitawə minə tiksın

2 ¹Piak minə mine nowinik minə, nakwəshatətə ta ye Yesu Kristo Yermaru kapətawə yame In yerpig pik. Ror pən, takhapəh nisəmien mə narmamə tiksın yerpig, tiksın ye tanə; mərig taksəm əmə əriə mə kisəm nəmhen.^l ²Kini tukmə nakasofugin əmiə, kini yermamə kiraru kirauə ye nəkwai nimə kape nofuginien, kirik kafan neipən rhuvə, rivəhsi-pən ring kimnor kin gol, kini kirik kafan nautə rirkək, kafan neipən reikus-eikus, ³ripəh nəmhenien mə takhasiai əmə yermamə yame kafan neipən rhuvə, mhani-pən tukun mhamə, “Yuə, məkwətə-pə ye kwənmhaan yame rhuvə,” misarar mhani-pən tuk kwən a yame kafan nautə rirkək mhamə, “Ərer-pən isok,” uə, “Əkwətə-əhu ye nimoptanə.” ⁴Nipig tukmə nakasor norien minə məknakin, ramhajoun mə nakasəm mə kimiə tiksın nakhahuvə misapita kimiə tiksın, kini masəkir əmhen narmamə ye nətərigien has kapəmiə.

⁵Ror məkneikin, piak minə mine nowinik minə yame yakorkeikei əmiə, yakmə jakaiyoh əmiə mə, ?Nakwənharkun ta uə nikam mə Kughen ruirpen ta narmamə nautə kapəriə rirkək ye tokrei tanə e, mə nhatətəyen kapəriə tukriskai, kini muirpen ta əriə mə iriə tukhauə kwajikovə minə kafan, misarə ye narmaruyen kafan? Kwənmhaan e, In ruini-pən ta mə kape narmamə m-fam yamə mine kisorkeikei In.^m ⁶Mərig kimiə nakasəm oror narmamə yamə mine kapəriə nautə rirkək. ?Mərig ni-pa mine kasor nəmhəyen kimi əmiə? ?Ni-pa mine kasərip-ərhav əmiə ye nimri mirh? Mə narmamə yamə mine kapəriə nautə rehuə kasor məknakin. ⁷Kini iriə kamhani hah nhag Yesu, yame nhagin rehuə. Yame kafan e kimiə.

⁸Ye natuakəmien ehua kape Yermaru kapətawə ramni ye Nəkwəkwə kape Kughen mə, “Takaməkeikei morkeikei piam rəmhen kin yame nakorkeikei atuk ik.” (Lev 19:18) Tukmə nakasəri-pən əfrakis nəgkiarien minə a, kimiə nakasor norien huvə minə en.ⁿ

⁹Mərig tukmə kimiə nakamhasiai narmamə tiksın, mhapəh nhasiayen tiksın, in e kimiə nakasor təvhagə has. Kini natuakəmien a tukror əpu əmiə, mini mimə kimiə narmamə kape nakapirien Loa. ¹⁰Ror məkneikin meinai yermamə kirik yame ramakapir nəgkiarien kirikianə əmə ye Loa, ye nəmien kape Kughen, in yor təvhagə has rəmhen əmə kin yame in ramakapir nəgkiarien minə fam ye Loa. ¹¹Ror məkneikin meinai Kughen e yame ramni mə, “Takhapəh nisəkrəhyen kin piraovin” (Eks 20:14)

^k 1:27 Sam 68:5; 146:9 ^l 2:1 Wok 10:34-35; Jem 2:9 ^m 2:5 1 Kor 1:26-28

ⁿ 2:8 Mat 19:19; Gal 5:14

in Kughen kirikianə əmə min yame ramni mə, “Takhapəh nishopniyen yermamə.” (Eks 20:13) Kini tukmə nimnəpəh nəkrəh-pawk-əyen kin piraovin, mərig nimnhopni yermamə, ik yermamə kape nakəpir-əməyen Loa.^o

¹² Mərig Kughen rimini loa kirik yame ramrisin narmamə^p, kini In tukrəkir əmhen narmamə məmru mə kimisəri-pən loa e uə nīkam. Ror məkneikin, ye nəgkiarien minə mine norien minə fam kapəmiə, taksəri-pən loa e.^q ¹³ Meinai tukmə yermamə kirik, rikin rapəh nehuəyen tuk narmamə, Kughen, rikin tukripəh neihuəyen tukun, mivəhsi-pən narpini kimin. Norkeikeiyen narmamə in rhuvə rapita nivəhsi-pəniən tai təvhagə has kape narmamə.^r

Nhatətəyen in nuknen, kini norien huvə kwənkwan

¹⁴ Piak minə mine nowinik minə. ?Rhawor? ?Tukmə yermamə kirik ramni mə in ramhatətə ye Yesu Kristo, mərig ripəh norien norien huvə minə, to nhatətəyen məknakin riwəh miragh in uə nīkam? Nīkam, in ror nar apnapig əmə kin. ¹⁵ Kini tukmə piatawə kirik uə nowintawə kirik, kafan neipən rəmətīt, uə nəviginien nan ripəh nəmhenien,^s ¹⁶ kini tukmə kimie kirik ripəh nivəhsi-pəniən neipən uə nəviginien kimin, marar mini-pən əmə tukun mimə, “Amvən. Pəh nəmərinuyen tukraməmīr tuk ik. Arkaoh, mamvən məvigin huvə.” ?Mərig rikimiə raməsik mə in rimnasitu iran uə? Nīkam, nəgkiarien kafan ror nar apnapig əmə kin. ¹⁷ Ye norien kirikianə əmə min, tukmə nhatətəyen kape yermamə raməmīr pisin əmə tuk in, norien huvə minə kharkək iran, ramhajoun mə nhatətəyen kafan nagheen rirkək, rəmhen kin yame rimamhə.

¹⁸ Mərig narmamə tiksīn tukhani mhamə, “Nīkam. Narmamə tiksīn kamhawəh nhatətəyen, kini tiksīn kasor wok huvə minə.” Mərig yakamni-pre tuk ik mə, “Tukmə yakpəh nəmien norien huvə minə kafam, yakeinein mə nhatətəyen kafam in nəfrakisien uə nīkam. Mərig nipig tukmə nakaməm norien huvə minə kafak, ramhajoun pən mə nhatətəyen kafak in nəfrakisien.”^t ¹⁹ Ik nakamni mimə, “Yakamni nəfrakisien ye Kughen yame kirikianə əmə.” !Rhuvə əmə tuk ik! Mərig yarmhə minə min kamhani pakw mə Kughen kirikianə əmə, mərig kisakur mhagin pik kin.

²⁰ Ah. Ik nakətəwao. ?Rhawor? ?Nakirkun uə nīkam mə yermamə yame ramhatətə, mərig ripəh norien norien huvə minə, kafan nhatətəyen, nipran rirkək? Tukmə nakeinein, yakhajoun ik. ²¹ Rikim tukraməsik riprau e Ebrahim. Kughen rimini mə in ratuatuk ye nīmrin tuk norien

^o 2:11 Eks 20:13-14; Rom 13:9 ^p 2:12 Əm-ru nəgkiarien ye nikarīn kape “loa yame ramrisin narmamə” ye Jem 1:25. ^q 2:12 1 Pita 2:16 ^r 2:13 Mat 5:7; 18:21-35

^s 2:15 1 Jon 3:17 ^t 2:18 Gal 5:6

yame rimnor, meinai rimikir tini a Aesak, mivən, mərəhu haktə ye kapier yame rimirig rhaktə.”²² Ramhajoun-pən mə kafan nhatətəyən mine norien kawor nar kirikianə. Kafan nhatətəyən rimikuə kin kwənkwan, in e norien yame rimnor.²³ Ror pən, nəgkiarien e kape Nəkwəkwə kape Kughen rimauə mor nəfrakisien kin, yame rimini mə, “Ebrahim rimnhatətə ye Kughen, Kughen rimini mə Ebrahim in ratuatuk ye nimrin.”

(Jen 15:6) Kini kamni kimə Kughen, in kirik e Ebrahim.²⁴ Kini taktəkun ai, nakirkun nəmien mə pəh nien mə nhatətəyən əmə ramor Kughen tukrini mə narmamə kisatuatuk ye nimrin, mərig nhatətəyən mine norien huvə minə ramor Kughen tukrini mə narmamə kisatuatuk ye nimrin.

²⁵ Ye norien kirikianə əmə, in apa kupan, piraovin kirik aikin, nhagin e Rehab. In piraovin kape swatuk, mərig Kughen rimini mə in pian atuatuk tuk norien huvə yame in rimnor. Kini wok e in e yame rimnor:” nīpig kimnher-pən kin yemə Isrel mir kiraru mə tukwəm-əsaah apis-apis ye Jeriko, Rehab rimnəhitə ye kafan nimə tuk əriu, mher-pən kin əriu kwaiyu karin mirarerig.”

²⁶ Nīprai yermamə, tukmə nanmin rəta iran, rimamhə. Kini ye norien kirikianə əmə min, nhatətəyən yame rīpəh nikuəyən kin norien huvə minə, nagheen rīrkək rəmhen kin yame rimamhə.

Nəgkiarien kape yermamə mine kafan norien

3 ¹ Piak minə mine nowinik minə. Rīpəh nihuvəyən mə kimia khapsaah takhauə nəmhajoun minə kape niməhuak, meinai nakharkun mə Kughen In tukrəm huvə məkir nīmraghien mine nəgkiarien kape nəmhajoun minə rapita yame tukrəkir nīmraghien mine nəgkiarien kape narmamə apnapig, ² meinai kitawə mifam tukhamir ye nīmraghien kapətawə nīpig rīpsaah. Mərig tukmə yermamə kirik ramehuə ye neramin, ramhajoun pən mə in yermamə atuatuk kirik, kini rīrkun nehuəyən ye nīpran minə fam əgkəp. ³ Ye norien kirikianə əmə min, kamruk-pən braedel ye nəkwai hos mə in tukror nərigien kape yermamə. Kaməkəkin kapən kapə hos, kini raukreikin nīpran minə fam. ⁴ Kini bot, in nar ehua kirik. Kini nīmətag ehua ramrəh, mərig stia in nar kəskəh kirik yame nīpig kapten ramarar-arar iran, kini nīprai bot minə fam ramiko-pən a kapten rorkeikei mə tukrivən pən ikin. ⁵ Ye norien kirikianə əmə min, nerami jir in nar kəskəh kirik, mərig rīrkun nīvi-pəniən nar ehua minə. Rīkimia tukrəsik min ru kwənəmtarh ye nap in nar kəskəh kirik mərig rīrkun nuək-pəniən məs nai rīpsaah. ⁶ Kini nəfrakisien, nerami jir in rəmhen kin nap yame Setan ramhitgin-pən nap iran. Nerami jir in nori yermamə yame ramor norien has minə fam kape tokrei tanə. Kini nahasien minə fam

^u 2:21 Jen 22:9-12 ^v 2:25 Hib 11:31 ^w 2:25 Əmru stori kape Rehab ye Jos 2.

kafan kasoriah narmamə, masoriah swatuk minə fam ye nimraghien fam kape narmamə. ⁷⁻⁸Nehuayen ye nerami jir in rəmhen kin norien yepou ye nar aparū pisin pisin minə mə tuksəpou. In e nar miragh minə, mine man minə, mine nar miragh yamə mine kaserko, mine yamə mine kisarə ye tahik. Kimirkwəji əriə kasəpou. Mərig keinein norien yepou ye nerami jir. In nar aparū. In rukwar kin nahasien mine kakonə kape nimhəyen.^x

⁹!Aweh! Neramtawə, nipig kirik kitawə kamhani vi vi Kughen Rimtawə kin, misarar, mamhani hah narmamə yame Kughen rimnor əriə kamhavəh nanmin. ¹⁰Nheri yermamə kirikianə əmə ramni kwis nini-vivi-yen mine nahasien. Piak minə mine nowinik minə, nar e ripəh nəmhenien. ¹¹?Nakirkun mə nu heikən mine nu oukəh to krəsi-pən ye nimri nu kirikianə uə? Nikam. ¹²Piak minə mine nowinik minə. ?Nai e figtri to rikua kin kwənwai nai e olif uə? Nikam. ?Kini grep to rikua kin kwənkwei nai e fig uə? Nikam. Kini nimri nu oukəh ripəh nikwar-kwarien kin nu heikən.

Nirkunien yame ramsi-pən tuk Kughen

¹³?Kwən kirik ye kwerkwān irəmiə yame rikin raməsik mə rirkun pik nar uə? Rhuvə. Pəh nimraghien huvə kafan tukramhajoun mə rirkun əfrakis nar. Pəh in tukror narimnar ye nirkunien, kini pəh nərigien kafan tukreiwaiyu. ¹⁴Mərig tukmə rikimiə ramor pik jalus, uə naksərig atuk əmə əmiə, to nakhapəh nisausitien mhamə nakharkun pik nar, tamə nakaseikuə atuk əmə irəmiə. ¹⁵Nərigien has minə a khapəh nhasi-pəniyen ye rao ye neai; mərig kape tokrei tanə əmə, mine nərigien kape yermamə, mine kape Setan. ¹⁶Meinai nipig narmamə kasor jalus, masorkeikei mə tukamhavəhsi-haktə atuk əriə, məkneikin masəri-pən əmə kapəriə atuk nərigien, masor nahasien, kini norien has minə fam kamhatərhav-pə.

¹⁷Mərig yermamə yame ravəh nirkunien yame ramsi-pən ye rao ye neai, kafan norien tukror məkneikin: Nar yame raməkupən, kafan nimraghien tukratuatuk. Kini morkeikei pik nəmərinuyen. In yemə mar kirik. In ramsiai narmamə. Kini in norkeikeiyen kafan tukreihua. Kini nimraghien kafan tukrikuə kin kwənkwan ripsaah. In tukrəm narmamə mə kisəm nəmhen əmə. Tukripəh niniyen nar kirik mipəh mamor nar pisin. ¹⁸Narmamə kape nərəhuyen nəmərinuyen kisəmhen kin narmamə yame kamhasuv kweru nai ye nəsimien, kini rhaktə mamor kwənkwan. Tukmə kisasitu ye narmamə misərəhu nəmərinuyen, norien kapəriə tukrikuə kin nimraghien yame in ratuatuk.^y

Yermamə yame rorkeikei pik norien kape tokrei tanə

4 ¹?Naha e nhagin nuknei tigoh mine nəmhookien ye nimraghien kapəmiə? Narimnar minə e kamhauə meinai kimiə naksorkeikei mə

^x 3:8 Rom 3:13 ^y 3:18 Mat 5:9

taksærig huvə ye nipraimiā. Kini nətærigien minə a kape nærigien huvə ye nipraimiā, iriə kasoriah rikimiā kirikianə kirikianə.^z ²Rikimiā ramvən tuk narimnar kape nəmə pisin minə, mærig nakhapəh nhavəhyen, kini masotgoh mamhauh əmiə minə tuk nhavəhyen narimnar. Naksorkeikei narimnar tiksın, mærig nakhapəh nhavəhyen, mashopni narmamə tukun. Mærig nakhapəh nhavəhyen narimnar meinai nakhapəh nisaiyohyen Kughen tukun. ³Kini nipig tukmə naksaiyoh kin, mhapəh nhavəhyen, meinai nimisaiyoh kin ye nærigien yame rahas, mhamə takhavəh əmə narimnar kape nærig-huvəyen ye nipraimiā.

⁴!Aweh! Nimisəpəh Kughen mhavən masəri-pən norien kape tokrei tanə rəmhen kin yame piraovin ripəh nisaiyen kafan yerman, mərəpəh, maməri-pən yerman pisin. ?Nakharkun uə nikam, mə, yermamə yame rorkeikei narimnar kape tokrei tanə in raməməkin Kughen? Yermamə a tukramorkeikei narimnar kape tokrei tanə, in tikmir kape Kughen.^a ⁵Naksor məknakin, masor təkun nəgkiarien kape Kughen^b yame ramni mə Nanmin kape Kughen yame ramarə yerkitawə rorkeikei mə kitawə kafan minə əmə. ⁶Mærig Kughen ramaütə-pə kin kafan nihuvəyen rehuə pik. Ror pən Nəkwəkwə kape Kughen ramni mə,

“Kughen tukrətapig kin narmamə yamə mine kisausit,
mærig tukraütə-pən kin kafan nihuvəyen kimi narmamə yamə
mine kamhawəh-si-əhu kapəriə nærigien.” (Prov 3:34) ^c

⁷Ror məkneikin, mə takasəkeikei mhavəh-si-əhu əmiə misor nəkwai Kughen. Nipig Setan tukramuə mivəhsi-pre vəhsi-pre kimi əmiə, taksərer tim tim, pəh in tukrap mivən isok tuk əmiə.^d ⁸Havən ipakə tuk Kughen kini In tukruə ipakə tuk əmiə. Kimiə yor təvhagə has minə, səraov. Kini kimiə yamə mine nətærigien kapəmiə ramor kiraru, sor nærigien kapəmiə ratuatuk.^e ⁹Rhuvə mə rikimiə tukrəmhə kini mərəpou, misasək apomh tuk kapəmiə təvhagə has. Hapəh nisarhien, misasək əmə. Pəh kapəmiə năgienien tukrirkək, rikimiə tukrəpəu. ¹⁰Havəhsi-əhu əmiə mhauə tuk Kughen Yermaru, kini In tukrivəh-si haktə əmiə.^f

¹¹Piak minə mine nowinik minə. Takhapəh nhani-oror-ien nhagmiə minə. Tukmə yermamə kirik ramni-has nhag piauni, uə mamruk-pən nəgkiarien has kirik iran, kwən a in ramni hah loa kape Kughen,^g mamni mə loa e in nar apnapig, ripəh nəmhenien. Mærig yermamə yame ramni mə loa e ripəh nəmhenien, to ripəh norien nəkwən, mamor əmə mə in ramehuə ye loa. ¹²Mærig Kughen pisin əmə In rimnərəhu loa e. In pisin əmə tukrəkir narmamə. In pisin əmə rirkun nivəh-miraghien narmamə,

^z 4:1 Rom 7:23 ^a 4:4 Rom 8:7; 1 Jon 2:15 ^b 4:5 Jemes raməgkiar ye Ol Testamen, mærig keinein mə raməgkiar atuutuk ye naha japta uə ves. ^c 4:6 1 Pita 5:5 ^d 4:7 Efes 6:12

^e 4:8 Aes 1:16; Sek 1:3; Mal 3:7 ^f 4:10 Job 5:11; 1 Pita 5:6 ^g 4:11 Əmru loa e ye Jem 1:15.

mine noriahyen. ?Mərig ik pa? ?Rhawor e nakmə takəkir norien kape piam minə?^h

Taksətigə ye Kughen

¹³Sətərig-ru. Kimiə nakamhani mhamə, “Towei uə tianəkwamer, khavən apa ye taon kirik, misarə aikin kape newk kirikianə, misor bisnes aikin, mhavəh mane aikin.” ¹⁴Naksəgkiar məknakin, mərig nakseinein naha nhagin yame tukritərhav tianəkwamer. ?Kini nimiraghien kapəmiə in rəmhen kin naha nhagin? In rəmhen əmə kin nehenap yame ramənah, mirkək min.ⁱ ¹⁵Mərig rhuvə mə tukmə naksəgkiar, takhani məkneikin mhamə, “Tukmə ye nərigien əfrakis kape Kughen, kitawə tuksor narimnar minə a.” ¹⁶Mərig taktəkun ai, naksəgkiar ausit mhavəhsi-haktə atuk əmiə. Nəgkiar-ausitien minə məknakin kisahas pik. ¹⁷Ror məkneikin mə yermamə yame rirkun norien nar yame ratuatuk, mipəh norien, ramor təvhagə has en.^j

Nəgkiarien ramvən kimi narmamə kapəriə nautə rehuə

5 ¹Kimiə narmamə kapəmiə nautə rehuə. Sətərig huvə kin nəgkiarien e. Rhuvə mə taksərig rahas misasək apomh tuk nahasien yame tukruə tuk əmiə. ²Kapəmiə nautə ruəmətit ta, kini ivn minə kwəsəkəwəteih-əkəwəteih kapəmiə neipən.^k ³Nəmtəyen rimnəs narimnar kapəmiə yame kimnor kin gol mine silva. Nəmtəyen e tukrhajoun-pən mə kimie nimisor təvhagə has, kini tukrəs min nipraimiə rəmhen kin yame nap raməkwəru nar kirik. Nar apnapig mə Nipig Kwasig ruauə ipakə, mərig kimie naksəptig kin nautə ripsaah kapəmiə. ⁴!Səm-ru! Yorwok minə kapəmiə kimisor pawk wok ye nəsimien kapəmiə mərig nimnhapəh nisərokien əriə rəmhen. Iriə kimisasək ətgin Kughen Yermaru tuk nərokien yame nimnhapəh nhavəhsi-pənien kimi əriə, kini Kughen yame Rəsanin Pik rimnərig nasəkien kapəriə.^l ⁵Naksəmhen kin nar miragh yamə mine kaməvigin əriə kisəsis-əsis, tuk nhopniyen əriə kamən, meinai kimie nimnisarə ye tokrei tanə e ye nimiraghien yame rimar. Masor rikimie ragien tuk kapəmiə nautə, mərig pəh nien mə tuk tu Kughen rəkir norien kape narmamə mivəhsi-pre narpinien kimi əmiə.^m ⁶Nimisərip-ərhav narmamə atuatur minə ye nimri mirh, mharuk-pən nəgkiarien əutən irəriə, mishopni əriə, nar apnapig mə iriə kimnhapəh nhani-hahyen əmiə.

Nərigien kapətawə tukrapomh ye nipig kape nəmhəyen

⁷⁻⁸Ror pən, piak minə mine nowinik minə, yakamni-pre tuk əmiə mə taksor nərigien kapəmiə rəpomh kini mamhawhin nipig yame

^h 4:12 Rom 2:1; 14:4 ⁱ 4:14 Sam 39:5,11; Prov 27:1 ^j 4:17 Luk 12:47 ^k 5:2 Mat 6:19

^l 5:4 Dut 24:14-15 ^m 5:5 Luk 16:25

Yesu Yermaru tukrirerig-pə min iran. Pəh nien mə tuktu Yesu Yermaru tukrirerig-pə min, ror pən takasəkeikei misor nətərigien kapəmiə rəpomh, masərer tim tim, rəmhen kin yame yəsım kirik rawhin nipig kape nəviginien meriaji tukrimruə kini rivəh nan nəviginien."

⁹Piak minə mine nowinik minə. Takhapəh nhani-hahyen əmiə minə, tamə Yermaru rarpin tai norien has minə kapəmiə. !Taktəkun ai Yermaru ramərer matuk mə tukrəkir norien kape narmamə!

¹⁰Piak minə mine nowinik minə. Rikimiə tukrəsik-ru profet kupən yamə mine kimmhəni-ərhav nəgkiarien ye nhag Kughen Yermaru. Kapəriə nimraghien ramhajoun ətawə mə nətərigien kapətawə tukraməkeikei məpomh ye nipig nəmhəyen ramuə tuk ətawə. ¹¹Kini nakharkun məkneikin mə kamni kimə narmamə yamə mine kasərer tim tim məkneikin ye nipig nəmhəyen ramuə, iriə kasarə ye nihuvəyen əfrakis. Nimesərig nəvsaoyen kape kwən a Job kupən, yame rimnərer tim tim ye nipig ətən minə, kini mharkun mə Kughen Yermaru rimnamarha huvə tuk Job. Narimnar ahas minə ripsaah rimavən tukun; kini ai, Kughen rimnor huvə pik pən kimin. Kini ror məkneikin, takhapəh nisəru-kinien mə riki Kughen rehuə rehuə pik tuk ətawə, kini In rorkeikei ətawə.^o

Takamni əmə nəfrakisien ye nipig m-fam

¹²Piak minə mine nowinik minə. Nar rhuvə pik mə rikimiə tukraməsik, mə takhapəh nhavəhyen kwəsə ye nhag rao ye neai uə ye nhag tokrei tanə uə ye nhag nar kirik min. Nipig mifam takhani əmə nəfrakisien. Nipig tukmə nakhani mhamə, "Əwəh," kini pəh kapəmiə nəgkiarien tukruə mor nəfrakisien kin. Kini nipig tukmə nakhani mhamə, "Nikam," kini pəh kapəmiə nəgkiarien tukruə mor nəfrakisien kin. Tamə Kughen rivəhsi-pre narpinien kimi əmiə.^p

Nəhuakien yame ramor nipran

¹³Tukmə kimiə kirik ramarə ye nipig ətən, rhuvə mə tukrəhuak kimi Kughen. Tukmə kimiə kirik rikin ragien, rhuvə mə tukrəni nipei kape nəgnəginien. ¹⁴Tukmə kimiə kirik ramhə, rhuvə mə tukrokrən kin elda minə kape niməhuak pəh khauə misəhuak-pən iran, misətəg-pən oel ye kapən kapə ye nhag Yesu Yermaru.^q ¹⁵Kini iriə kashatətə mə Yermaru tukror huvə kwən a, masəhuak-pən iran, tukrəsanin. Kini Yermaru rivəhsi-haktə in. Kini tukmə rimnor təvhagə has, Yermaru tukrivəh-si ta.^r ¹⁶Ror məkneikin, mə takhani-ərav-pre norien has minə kapəmiə tuk əmiə minə, masəhuak-pən irəmiə minə mə taksəsanin. Nəhuakien kape yemə atuətuk nagheen rehuə, kini mor nipran, ¹⁷rəmhen kin kwən a Elaeja

ⁿ 5:7 Dut 11:14; Jer 5:24 ^o 5:11 Eks 34:6; Job 1:21-22; 2:10; Sam 103:8

^p 5:12 Mat 5:34-37 ^q 5:14 Mak 6:13 ^r 5:15 Mat 17:18-20

kupən. In nīprai yermamə rəmhen kin ətawə. Mərig in rimnaməhuak maməhuak mə nəhig tukripəh nipien, kini nəhig ripəh nipien meriaji newk kisisə mine makuə sikis.^s ¹⁸ Kini maməhuak min mə nəhig tukrip, kini Kughen rher-pə kin nəhig, kini nəsimien minə fam kimisor kwənkwaia.^t

Vi-pə min narmamə yamə mine kapəriə nərigien rimamir

¹⁹⁻²⁰ Piak minə mine nowinik minə. Takasəkeikei mharkun mə tukmə kimiə kirik ramiko maməpəh swatuk kape nəfrakisien, kini kimiə kirik rivi-pə min," yermamə yame rivi-pə yor təvhagə has ramrerig-pə min ye swatuk kape nəfrakisien, in ravəh-miragh kwən a ye nimhəyen kafan, kini mamor swatuk kimin mə Kughen tukrəspir ta təvhagə has ehua minə kafan.

^s **5:17** ʼAm-ru stori kape Elaeja ye 1 King 17:1; 18:1. ^t **5:18** 1 King 18:42-45 ^u **5:19** Gal 6:1